

ПРОГРАМА КУРСУ

“ТЕОРІЯ АЛГОРИТМІВ”

Напрямок: інформатика
Факультет: прикладної математики та інформатики
Форма навчання: денна

Виписка з навчального плану

Семестр	Кількість кредитів	Загальний обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Курсові проекти (роботи), (шт.)	Залік	Екзамен
				Лекції	Лабораторні	Практичні					
3	4			36	18		36	2		+	

1. Анотація

Одним з важливих досягнень науки ХХ століття є теорія алгоритмів, яка стала базою для теорії обчислювальних машин, теорії і практики програмування, математичної логіки, інформатики. Предметом вивчення цієї теорії є алгоритми.

Поняття алгоритму є концептуальною основою різноманітних процесів обробки інформації, бо саме наявність відповідних алгоритмів і забезпечує можливість автоматизації таких процесів. Разом з математичною логікою теорія алгоритмів утворює теоретичний фундамент сучасних обчислювальних наук. Теорія алгоритмів виступає як дисципліна теоретичної математики, яка надає її апарат для дослідження розв'язуваності проблеми, і як дисципліна прикладної математики, яка безпосередньо вивчає певні явища реального світу.

Теорія алгоритмів досліджує оцінки складності алгоритмів і їх поведінку при збільшенні розміру задачі. Для формалізації поняття алгоритму розглядаються різні алгоритмічні системи, які використовуються для доведення нерозв'язності певних проблем. Досліджуються важкорозв'язні задачі. Розглядаються методи побудови ефективних алгоритмів.

2. Зміст програми

1. *Базова поняття теорії алгоритмів.*

Необхідність формалізації поняття алгоритму. Оцінювання алгоритмів. Побудова алгоритмів із заданими оцінками. Алфавітні оператори та алгоритми. Властивості алгоритмів. Способи композиції алгоритмів.

2. *Класичні алгоритмічні систем.*

2.1. Граф-схеми алгоритмів. Система нормальних алгоритмів Маркова. Теза Маркова. Універсальний нормальний алгоритм.

2.2. Рекурсивні функції. Найпростіші функції та способи їх композиції. Примітивно-рекурсивні функції. Частково-рекурсивні функції. Загально-рекурсивні функції. Теза Черча. Рекурсивні та рекурсивно-перелічувані множини.

2.3. Машини Тьюрінга (МТ). Варіанти МТ. Теза Тьюрінга. Зв'язок МТ з іншими алгоритмічними системами. Універсальна машина Тьюрінга. Використання МТ для оцінювання алгоритмів. Система Поста.

2.4. Рівнодоступна адресна машина. Рівномірний та логарифмічний критерій оцінювання алгоритмів. Зв'язок різних алгоритмічних систем. РАСП.

3. *Важкорозв'язні задачі.* Поліноміальні алгоритми та важкорозв'язні задачі. Недетерміновані машини Тьюрінга. Класи P та NP. NP-повні задачі. Доведення результатів про NP-повноту. Застосування теорії NP-повноти для аналізу задач.

4. *Методи розробки ефективних алгоритмів.* Основні прийоми побудови алгоритмів. Алгоритми «поділяй і володарюй». Евристичні алгоритми, алгоритм GTS. Метод гілок і меж, застосування алгоритму до задачі комівояжера. Динамічне програмування, застосування методу динамічного програмування до задачі про перемноження матриць. «Жадібні» алгоритми, алгоритм Дейкстри-Пріма знаходження мінімального каркаса, задача про ранець.

Основна література

1. Л.Клакович Л.М., С.Левицька С.М., О.Костів. Теорія алгоритмів. Львів, Вид-во Львів ун-ту, 2008.
2. Ахо А., Хопкрофт Дж., Ульман Дж. Построение и анализ вычислительных алгоритмов. М., Мир, 1979.
3. Гудман С., Хидетниemi С. Введение в разработку и анализ алгоритмов. М., Мир, 1981.
4. Кожевникова Г.П. Теория алгоритмов. Львів, ЛДУ, 1978.
5. Кормен Т., Лейзер Ч., Ривест Р. Алгоритмы: построение и анализ. М., МЦНМО, 1999.
6. Трахтенброт Б.А. Алгоритмы и вычислительные автоматы. М., Сов.радио, 1974.
7. Мальцев А.И. Алгоритмы и рекурсивные функции. М., Наука, 1986.

Програму склала старший викладач Левицька С.М.